

Målnummer:	Ö292-90	Avdelning:	
Domsnummer:	SÖ268-90		
Avgörandedatum:	1990-06-20		
Rubrik:	Vitesförbud enligt 15 § 2 st firmalagen för juridisk person att använda visst näringskännetecken har ansetts kunna riktas både mot den juridiska personen såsom sådan och mot ställföreträdare för denna. Interimistiskt förbud enligt 15 kap 3 § RB har ansetts kunna meddelas i samma omfattning.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none">• 15 § andra st. firmalagen (1974:156)• 1 § andra st. lag (1985:206) om viten• 2 § första st. lag (1985:206) om viten• 15 kap. 3 § rättegångsbalken (1942:740)		
Rättsfall:	NJA 1982 s. 633		

REFERAT

I ansökan om stämning, som inkom till Göteborgs TR d 1 nov 1989, yrkade T. & X. AB att Värmekabelteknik Götaland AB (Värmekabelteknik) och T.T. enligt 15 § 2 st firmalagen skulle av TR:n vid vite förbjudas att såsom oregistrerat näringskännetecken för näringsverksamhet, som avser värmekabel eller annan elektroteknisk eller elektronisk materiel, använda T.T., ensamt eller tillsammans med ordet värmekabel teknik eller annat tillägg. T. & X. AB yrkade dessutom att TR:n skulle jämlikt 15 kap 3 § RB för tiden intill dess att målet avgjorts eller annat förordnats vid vite förbjuda envar av svarandena att använda Värmekabelteknik ab T.T. såsom oregistrerat näringskännetecken för näringsverksamhet som avser värmekabel.

Värmekabel teknik och T.T. bestred yrkandena.

T.T. yrkade å sin sida att T. & X. AB:s talan mot honom skulle avvisas. Som grund härför åberopade han att tvistefrågan i förevarande mål vid TR:n avsåg densamma som i en mellan honom och T. & X. AB i HovR:n för Västra Sverige pågående rättegång. T.T. hänvisade därvid till Göteborgs TR:s dom d 25 maj 1989 DT 235.

TR:n (rådmannen Wikmark) anförde i beslut d 27 nov 1989 bl a: I det i HovR:n anhängiga målet yrkas att bl a T.T. skall förbjudas att använda firman T.T. Aktiebolag. I detta mål yrkas att bl a T.T. skall förbjudas att såsom oregistrerat näringskännetecken använda T.T. ensamt eller tillsammans med ordet värmekabelteknik eller annat tillägg.

TR:n anser att identitet mellan dessa båda tvistefrågor inte föreligger och lämnar därför T.T:s avvisningsyrkande utan bifall. - - -

TR:n anser inte, med den utredning som föreligger i målet, att T.T. är firmadominant i näringskännetecknet Värmekabelteknik ab T.T.. TR:n lämnar därför yrkandet om interimistiskt förbud utan bifall.

T.T. och T. & X. AB anförde besvär i HovR:n för Västra Sverige.

T.T. yrkade bifall till sitt i TR:n framställda avvisningsyrkande.

T. & X. AB bestred bifall till avvisningsyrkandet och yrkade att HovR:n enligt 15 kap 3 § RB skulle vid vite förbjuda envar av Värmekabel teknik och T.T. att använda "Värmekabelteknik AB T.T." såsom oregistrerat näringskännetecken för näringsverksamhet som avser värmekabel, vilket yrkande motparterna bestred.

Det antecknades i HovR:ns protokoll att T. & X. AB ställt föreskriven säkerhet.

HovR:n (hovrättslagmannen Fernqvist, hovrättsrådet Rolfton, referent, samt adj led, rådmannen Bärthel) anförde i slutligt beslut d 25 jan 1990: I likhet med TR:n finner HovR:n att identitet mellan de båda tvistefrågorna inte föreligger. T.T:s besvärstalan kan därför inte bifallas.

T. & X. AB får anses ha visat sannolika skäl för käromålet, såvitt det avser talan mot Värmekabelteknik. Genom utredningen i målet har framkommit att Värmekabelteknik under nov 1989 använt näringskännetecknet, "Värmekabelteknik AB T.T." i sitt reklammaterial. Enligt T. & X. AB använder Värmekabelteknik alltjämt nämnda näringskännetecken i sin marknadsföring. Med hänsyn härtill kan det skäligen befaras att Värmekabelteknik genom att använda näringskännetecknet i fråga försvårar utövningen av T. & X. AB:s firmarätt eller väsentligt förringar dess värde. T. & X. AB:s besvärstalan gentemot Värmekabelteknik skall därför bifallas.

Enligt 15 § firmalagen kan domstol vid vite förbjuda innehavaren av näringskännetecknet att använda detta. Kännetecknehavare i förevarande fall är Värmekabelteknik. T.T. synes inte personligen använda det aktuella näringskännetecknet. T. & X. AB:s besvärstalan gentemot T.T. kan därför inte bifallas. - - -

HovR:n lämnar T.T:s besvärstalan utan bifall.

HovR:n ändrar på så sätt TR:ns beslut i de delar det överklagats av T. & X. AB att HovR:n enligt 15 kap 3 § RB förbjuder Värmekabelteknik Götaland AB vid vite av 100 000 kr att använda "Värmekabel teknik AB T.T." såsom oregistrerat näringskännetecken för näringsverksamhet som avser värmekabel.

T. & X. AB (ombud advokaten H.S.) anförde besvär och yrkade att HD skulle enligt 15 kap 3 § RB vid vite förbjuda T.T. att använda Värmekabelteknik AB T.T. såsom oregistrerat näringskännetecken för näringsverksamhet som avser värmekabel eller att medverka till sådan användning.

T.T. (ombud advokaten U.J.) bestred ändring.

Målet avgjordes efter föredragning.

Föredraganden, RevSkr Tor Olsson, hemställde i betänkande att HD måtte meddela följande beslut: Skäl. T. & X. AB:s talan om vitesförbud för T.T. grundas på att denne, som är styrelseledamot i och tillika verkställande direktör för Värmekabelteknik Götaland AB (Värmekabelteknik), är ansvarig för detta bolags användning av det oregistrerade näringskännetecknet Värmekabel teknik AB T.T..

Enligt 1 § 2 st och 2 § 1 st lagen (1985:206) om viten kan, om inte annat följer av vad som är särskilt föreskrivet, föreläggande av vite för juridisk person allt efter omständigheterna riktas mot den juridiska personen som sådan eller mot dess ställföreträdare eller mot båda (NJA II 1985 s 107 och 109 ff). Reglerna motsvarar den praxis som gällde före viteslagen.

I målet är det nu fråga om att - med beaktande av de angivna reglerna i viteslagen - meddela interimistiskt vitesförbud med stöd av bestämmelserna i 15 kap 3 § RB. 115 § 2 st firmalagen (1974:156) stadgas att vitesförbud att använda visst näringskännetecken får meddelas, om någon gör intrång i

annans rätt till näringskännetecken. I anslutning härtill föreskrivs i 18 § 3 st samma lag att den som överträtt sådant förbud inte får dömas till straff för intrång som omfattas av förbudet. I fråga om vem som kan vara adressat till ett förbud anges i motiven till det förra firmastadgandet endast att förbud kan riktas mot känneteckenshavare vare sig denne är fysisk eller juridisk person (NJA II 1974 s 279). Det kan härigenom ej anses uttalat att förbud för juridisk person bara kan riktas mot denna som sådan. Vid sådant förhållande får förbud liksom interimistiskt sådant med stöd av 15 kap 3 § RB meddelas såväl den juridiska personen som företrädare för denna eller endera av dem. En sådan ordning stämmer också väl överens med de preventiva syften som ligger bakom stadgandet i 15 § 2 st firmalagen och fyller även i övrigt en klar funktion i denna lags sanktionssystem. Allmänt åtal för firmaintrång får väckas endast om målsägande anger brottet till åtal och åtal av särskilda skäl är påkallat från allmän synpunkt. Målsäganden själv får väcka åtal bara om han har angett brottet till åtal och åklagaren beslutat att inte åtala. Vid firmaintrång är emellertid rättsinnehavarens främsta intresse att förebygga fortsatt intrång, medan samhällets intresse av att den ansvarige straffas i regel inte gör sig särskilt starkt gällande. Rätten till ersättning för den skada som intrånget medfört är ofta av underordnat intresse, särskilt som svårigheterna att visa den lidna skadan i allmänhet är stora. Mot denna bakgrund kan vitesförbud framstå som huvudsanktion. Om förbud för juridisk person då också kan riktas mot dess företrädare, kan det fylla funktionen att övervinna tredska hos den som i praktiken gett upphov till förbudet.

I likhet med HovR:n finner HD väl, att T. & X. AB får anses ha visat sannolika skäl för att Värmekabeltekniks användning av näringskännetecknet i fråga utgör firmaintrång samt att det skäligen kan befaras att Värmekabel teknik genom att använda kännetecknet försvårar utövningen av T. & X. AB:s firmarätt eller väsentligt förringar dess värde. På grund härav och då det för att vitet skall få avsedd verkan får anses motiverat att rikta vitesförbudet även mot T.T. i hans egenskap av ställföreträdare för Värmekabelteknik föreligger i och för sig förutsättningar att meddela denne förbud mot att detta bolag använder näringskännetecknet för näringsverksamhet som avser värmekabel.

Som säkerhet för den skada som kan tillfogas Värmekabelteknik och T.T. genom vitesförbudet har T. & X. AB i HovR:n ingett en av PKbanken utfärdad bankgaranti, enligt vilken banken går i borgen såsom för egen skuld för den skadeståndsskyldighet som kan åvila bolaget på grund av åtgärden. Garantin innehåller en föreskrift om att krav under garantin skall framställas skriftligen till banken senast d 10 juli 1990.

När en garanti i form av borgensåtagande eller betalningsutfästelse ställs som säkerhet för skada som kan tillfogas motpart genom vitesförbud eller annan säkerhetsåtgärd, kan något hinder inte i och för sig föreligga mot att garantins giltighet är tidsbegränsad (se rättsfallet NJA 1989 s 52). Den nu ifrågavarande garantin, som inte har godkänts av T.T. men inte heller föranlett någon anmärkning, kan emellertid med hänsyn till den korta tid som garantin gäller inte godtas som säkerhet. Besvären skall därför på denna grund ogillas.

HD:s avgörande. HD lämnar besvären utan bifall.

HD (JustR:n Gregow, Freyschuss, Svensson, Törnell, referent, och Nilsson) fattade följande slutliga beslut:

Skäl. T. & X. AB har som grund för sin talan om vitesförbud för T.T. åberopat att denne, som är verkställande direktör och styrelseledamot i Värmekabelteknik Götaland AB (Värmekabelteknik), har lett detta bolags verksamhet och fattat de beslut som inneburit användning av det oregistrerade näringskännetecknet Värmekabelteknik AB T.T.. Det nu yrkade vitesförbudet avser alltså T.T. i hans egenskap av ställföreträdare för sistnämnda bolag.

Enligt 15 § 2 st firmalagen (1974:156) får förbud vid vite att använda visst näringskännetecken meddelas, om någon gör intrång i annans rätt till sådant

kännetecken (firmaintrång). Lagen (1985:206) om viten, som är generellt tillämplig i fråga om viten som föreläggs av myndighet om inte annat följer av vad som är särskilt föreskrivet, utgår från att föreläggande av vite med avseende på juridisk person allt efter omständigheterna kan riktas mot den juridiska personen som sådan eller mot dess ställföreträdare eller mot båda (NJA II 1985 s 107 och 109 ff). Samma princip gällde före viteslagen.

Av firmalagens bestämmelser kan inte anses följa att vitesförbud på grund av firmaintrång, som en juridisk person begår, inte skulle kunna meddelas både den juridiska personen såsom sådan och ställföreträdare för denna. Interimistiskt förbud enligt 15 kap 3 § RB måste kunna meddelas i samma omfattning (jfr Ekelöf, Rättegång III 5 uppl s 13 f och prop 1985/86:86 s 41 f). Något principiellt hinder mot att med stöd av sistnämnda bestämmelse vid vite förbjuda T.T. att i egenskap av ställföreträdare för Värmekabelteknik använda det ifrågakarande näringskännetecknet föreligger alltså inte.

I likhet med HovR:n finner HD, att T. & X. AB får anses ha visat sannolika skäl för att Värmekabeltekniks användning av näringskännetecknet i fråga utgör firmaintrång samt att det skäligen kan befaras att Värmekabelteknik genom att använda kännetecknet försvårar utövningen av T. & X. AB:s firmarätt eller väsentligt förringar dess värde. För att ett vitesförbud under rättegången skall få avsedd verkan får det anses motiverat att förbudet riktas inte endast mot Värmekabelteknikbolaget som sådant utan även mot T.T. i hans egenskap av ställföreträdare för bolaget. Förutsättningar föreligger alltså i och för sig att meddela T.T. förbud mot att i hans egenskap av ställföreträdare för Värmekabelteknik använda näringskännetecknet för näringsverksamhet som avser värmekabel.

Som säkerhet för den skada som kan tillfogas Värmekabelteknik och T.T. genom vitesförbud enligt 15 kap 3 § RB har T. & X. AB i HovR:n ingett en av PKbanken d 4 jan 1990 utfärdad bankgaranti, enligt vilken banken går i borgen såsom för egen skuld för den skadeståndsskyldighet som kan åvila bolaget på grund av åtgärden. Garantin innehåller en föreskrift om att krav under garantin skall framställas skriftligen till banken senast d 10 juli 1990.

När part ställer borgen som säkerhet för skada som kan tillfogas motpart genom förbud eller annan säkerhetsåtgärd, kan något hinder inte i och för sig anses föreligga mot att borgensåtagandets giltighet är tidsbegränsad (se NJA 1989 s 52). Det nu ifrågakarande borgensåtagandet har inte godkänts av T.T.. Vid den prövning som därför enligt 15 kap 6 § 2 st RB skall göras kan åtagandet med hänsyn till den korta tid som åtagandet gäller inte godtas som säkerhet. Det yrkade vitesförbudet kan på denna grund inte meddelas.

HD:s avgörande. HD lämnar besvären utan bifall.

Sökord: Firmaintrång; Vitesförbud; Interimistiskt förbud; Säkerhet

Litteratur:
